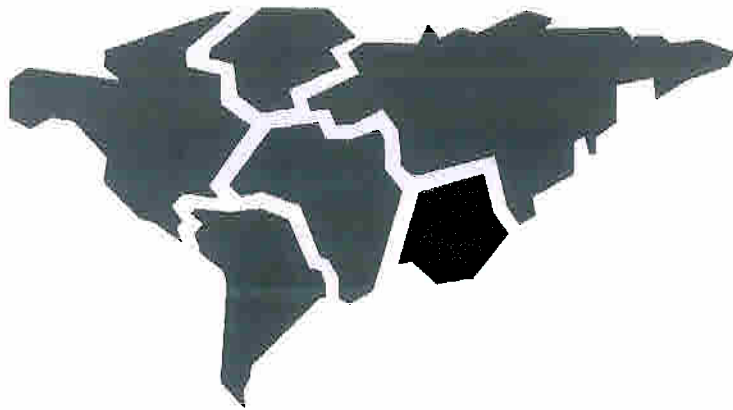

kosmopolis

HET PLAN!

"De tijd is rijp voor een instituut als Kosmopolis"

NRC, 15 november 2006

Inhoudsopgave		
1.	Wie wij zijn	pagina 03
2.	Missie	pagina 04
3.	Doelen	pagina 04
4.	De overheidsopgave voor Kosmopolis	pagina 04
5.	Functies	pagina 05
6.	Facilitering en programmering G4-partners 2007	pagina 05
	Utrecht	
	Den Haag	
	Rotterdam	
	Amsterdam	
7.	Kennisdeling	pagina 07
8.	Programmering	pagina 10
9.	Europees Jaar voor de Culturele Dialoog	pagina 17
10.	Communicatie	pagina 18
11.	Organisatie	pagina 20
12.	Financiën	pagina 22
13.	Slotwoord	pagina 24
	Bijlagen	pagina 25
	Effect van meer budget	
	Begroting activiteiten	

1. Wie wij zijn

Kosmopolis is verwekt in tijden van grote maatschappelijke onrust. De storm is geluwd, maar de schade is evident. Groepen (die elkaar soms niet eens ontmoet hebben) staan met de ruggen naar elkaar. Stereotypen hebben aan kracht gewonnen, terwijl direct contact tussen mensen die van elkaar verschillen schaarser wordt. Kosmopolis is opgericht om iets tegen die ontwikkeling te ondernemen.

Kosmopolis is een onconventioneel nationaal en internationaal multimediaal platform dat kunst en cultuur inzet om een diepgaande dialoog tussen bevolkingsgroepen te voeren. Daarbij richt Kosmopolis zich niet louter op de dialoog tussen etnische bevolkingsgroepen, ook het gesprek tussen jong en oud, provincie en grote stad, gelovigen en ongelovigen krijgt aandacht van Kosmopolis.

Om impact te hebben op invloedrijke netwerken alsook op het grote publiek, is Kosmopolis media-gericht en wendt het een continue stroom creatieve invalshoeken, scherpe keuzes en nieuwe inzichten aan.

Het platform is virtueel en fysiek, duikt op in verschillende gedaantes, maar is altijd authentiek. Het brengt mensen samen die elkaar anders niet snel zouden ontmoeten, in een uitnodigende, maar niet vrijblijvende setting. Kosmopolis is aanstekelijk en weet denkkracht aan zich te binden. Kunst die wereldbeelden opschudt wordt opgespoord en benut.

Er gebeurt ontzettend veel in Nederland, maar het ontbreekt vaak aan zichtbaarheid. Daarom ontsluit Kosmopolis netwerken, en vergroot het met heldere webtoepassingen de toegang tot culturele diversiteit in de kunsten. De lacunes die Kosmopolis tegenkomt, vult ze aan met eigen programmering. Onder het motto: je kunt niet vermenigvuldigen zonder te delen, deelt het platform alle kennis en stimuleert het anderen hun kennis te delen. Kosmopolis is geen fonds, maar werkt samen en geeft opdrachten.

In binnen- en buitenland heeft Kosmopolis vele (ongebruikelijke) partners, netwerken en vrienden die de missie delen. Zo werkt Kosmopolis samen met Europese partners die zich eveneens inspannen voor verdieping van de (inter)culturele dialoog. Samenwerking is geen doel op zich, maar een middel om bijzondere en multidisciplinaire programma's tot stand te brengen die de dialoog activeren, innoveren en verdiepen.

Kosmopolis is goed thuis in de herkomstlanden van de vier grootste migrantengroepen in Nederland en brengt een duurzame uitwisseling van kunst en kennis tot stand. Culturele uitwisseling met het Midden-Oosten en de Maghreb wordt benut om bestaande beelden van deze gebieden en hun bevolkingen te onderzoeken en nieuwe beelden te introduceren.

Met dit alles wil Kosmopolis bestaande beeldvorming bijstellen en burgers van de nieuwe wereld dienen, de nieuwe wereld waarin grenzen overschreden worden, de waarin identiteiten niet langer als vanzelfsprekend lopen langs nationale, culturele, godsdienstige en etnische lijnen.

2. Missie

Kosmopolis wil mensen nieuwsgierig naar elkaar maken, onbelichte aspecten van culturen voor het voetlicht brengen, en de kracht van kunst en cultuur inzetten om de waterscheiding en negatieve beeldvorming tussen groepen in de Nederlandse samenleving te doorbreken. Door frisse en duurzame relaties te onderhouden met het buitenland wil Kosmopolis culturele rijkdommen uitwisselen, kennis importeren, en nieuwe perspectieven introduceren op bestaande eenzijdige beeldvorming.

3. Doelen

Kosmopolis biedt versterking van en samenhang tussen de programma's voor de culturele dialoog in de steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

Kosmopolis zorgt voor beter gebruik en overdracht van effectieve concepten en data op het terrein van de culturele dialoog.

Kosmopolis draagt bij aan verruiming van kennis en inzicht in de diversiteit aan cultuur in Nederland, bij een groot en divers publiek, en bij meer specifieke doelgroepen.

Kosmopolis draagt met een eigen programmering bij aan de ontmoeting tussen culturen, door in te springen op hiaten in het culturele aanbod.

Kosmopolis bouwt structurele culturele relaties met de herkomstlanden en onderhoudt deze met activiteiten.

Kosmopolis werkt samen met Europese partners die eveneens actief zijn ter versterking van de (inter)culturele dialoog, mede in het kader van het Europese Jaar voor de Interculturele Dialoog 2008.

4. De overheidsopgave voor Kosmopolis

Kosmopolis is ontstaan vanuit het besef bij de ministeries van de ministeries van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW) en Buitenlandse Zaken (BuZa) dat er iets moest gebeuren om Nederlandse burgers op positieve wijze met elkaar in contact te brengen, zodat zij beter leren omgaan met externe invloeden en interne spanningen. De ministeries handelen vanuit het besef dat polarisatie in de samenleving en de negatieve beeldvorming tussen groepen niet bevorderlijk is voor de sfeer in en de kracht van onze samenleving.

Kunst en cultuur kunnen verschillen overbruggen en de blik van 'nieuwe' en 'oude' Nederlanders verrijken. Daarvoor is verdieping in elkaars cultuur, achtergronden en waarden essentieel. Artistieke uitingen kunnen door hun aard meer begrip kweken, ook waar men van verschillende gezichtspunten en achtergronden vertrekt.

De culturele verrijking die migratie voor Nederland betekent, moet volgens de ministeries zichtbaar gemaakt worden in het nationaal en internationaal cultuurbeleid. Naast de investering in nieuwe cultuuruitingen in Nederland, geven de ministeries ruimte aan culturele uitwisseling, in het bijzonder met landen waarmee Nederland door recente migratie maar ook op grond van het koloniale verleden een speciale band heeft. De ministeries zien voor Kosmopolis een belangrijke rol weggelegd in het kader van het strategisch internationaal cultuurbeleid.

Het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen en het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben vier criteria verbonden aan de rijksbijdrage voor Kosmopolis:

De activiteiten van Kosmopolis dragen een intercultureel karakter; zijn niet gericht op één bevolkingsgroep of religie zijn onderscheidend ten opzichte van wat reeds gebeurt zijn breed toegankelijk worden georganiseerd onder de expliciete vlag van Kosmopolis; in alle communicatie-uitingen dient de naam Kosmopolis prominent aanwezig te zijn.

5. Functies

Kosmopolis kan niet alles doen. Daarom concentreert het platform zich op drie hoofdtaken:

- Facilitering; G4 en cultuursector algemeen.
- Kennisdeling; nationaal en internationaal.
- Programmering; bovenstedelijk en internationaal.

Genoemde functies hangen met elkaar samen. Soms versterken en overlappen ze elkaar. Zo speelt kennisdeling een rol in de facilitering en ondersteuning van de vier grote steden. En activiteiten uit het eigen programma dragen elementen van kennisdeling en facilitering mee. Andersom kunnen ervaringen vanuit de faciliterende en kennisgerichte activiteiten aanleiding zijn voor de ontwikkeling van nieuwe programmaonderdelen. Aan elke functie en de samenwerking die er mee gepaard gaat zijn spelregels verbonden die helderheid verschaffen over de positie en werkwijze van Kosmopolis.

6. Facilitering

De kracht van Kosmopolis ligt in de samenwerking met de G4. In de wijken waaruit deze grote steden bestaan, daar gebeurt het. De G4 zijn als het ware de sociale en culturele laboratoria van Nederland, die elk sterk zijn beïnvloed door migratie op cultureel en politiek gebied. Elke stad heeft zijn eigen karakter en legt in zijn programmering eigen accenten, waardoor uitwisseling een duidelijke meerwaarde krijgt. Wijkgerichtheid staat bij alle stedelijke partners hoog in het vaandel. Het maandelijks werkoverleg van de G4, onder voorzitterschap van de creatief directeur van Kosmopolis, leidt tot de ontwikkeling van een verrissend vocabulaire, uitwisseling van analyses en de slagvaardigheid die nodig is om tot een actueel programma-aanbod te komen. Facilitering wordt ondersteund door webgerelateerde toepassingen.

Hoofddoelen van G4-samenwerking:

- Uitwisseling en coproductie van sterke formats
- Slagvaardige infrastructurele verbindingen
- Volumevergroting
- Kennisdeling en de ontwikkeling van een nieuw vocabulaire

Hieronder een kort overzicht van de programmalijnen van de stedelijke organisaties. Volledige plannen en overzichten van de programmering zijn op aanvraag te ontvangen en te raadplegen via de website.

Utrecht	Programmalijnen:	Community art Spirituele muziek en interreligieuze dialoog Nieuwe media en gaming
Den Haag	Programmalijnen:	Internationalisering Gastkunstenaarschap Debatten en interactieve forumdiscussies
Rotterdam	Programmalijnen:	Identiteit en imago Culturele uitwisseling Internationaal perspectief
Amsterdam	Programmalijnen:	Kunst en cultuur Film en gesprek Debat en dialoog Research Coalition of the Willing

Spelregels voor samenwerking tussen Kosmopolis landelijk en Kosmopolis stedelijk

1. *Kosmopolis landelijk en Kosmopolis stedelijk delen de missie Kosmopolis mensen nieuwsgierig naar elkaar te maken en onbelichte aspecten van culturen voor het voetlicht te brengen, en samen de kracht van kunst en cultuur in te zetten om de waterscheiding en negatieve beeldvorming tussen groepen te doorbreken.*
2. *Het teamoverleg Kosmopolis bestaat uit de programmadirecteuren of programmeurs van Kosmopolis landelijk en stedelijk. Dit teamoverleg, onder voorzitterschap van de creatief directeur van Kosmopolis, wisselt informatie uit, stemt activiteiten af en kan bindende afspraken maken over samenwerking.*
3. *Er wordt samengewerkt vanuit het dialoog-model. Dit houdt onder meer in dat verschillen in opvatting en uitvoering worden belicht en gebruikt en niet terzijde worden geschoven.*
4. *Kosmopolis landelijk en Kosmopolis stedelijk besteden het rijksgeld en de stedelijke matching (50/50) volgens het beleidskader en de criteria die het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben geformuleerd in hun subsidiotoekenning aan Kosmopolis.*
5. *De steden ontvangen hun rijksbijdrage na marginale toetsing van hun jaarprogramma. Marginale toetsing houdt in dat op programmaniveau wordt vastgesteld of het stedelijk budget binnen het beleidskader wordt besteed en dat sprake is van stedelijke matching op 50/50 basis.*

6. *Kosmopolis landelijk en Kosmopolis stedelijk leggen vanuit deze missie en binnen dit kader eigen accenten, verwoord in de afzonderlijke jaarprogramma's.*
6. *Steden kunnen voorstellen doen voor samenwerking in het kader van het bovenstedelijke en internationale programma van Kosmopolis. Kosmopolis landelijk kan op basis van dit voorstel besluiten tot medewerking aan en medefinanciering van deze activiteit.*
6. *Kosmopolis landelijk en Kosmopolis stedelijk informeren elkaar over sponsorgesprekken en aanvragen bij fondsen en overheden. Dit om te voorkomen dat gelijksoortige aanvragen gelijktijdig bij derden worden ingediend. Over gezamenlijke aanvragen worden afspraken gemaakt.*
7. *Het teamoverleg maakt afspraken over communicatie, zowel in vorm als in strategie. Er wordt gestreefd naar gezamenlijk basismateriaal en naar strategieën in publiciteit en marketing die op elkaar aansluiten, en elkaar versterken. Daarnaast blijft ruimte bestaan om verschillende accenten te leggen.*

7. Kennisdeling

Kennis is macht, dat is bekend, maar ook het tegenovergestelde is waar: een gebrek aan kennis is onmacht. Aan die onmacht wil Kosmopolis tegenwicht bieden. Het platform pakt deze onmacht op verschillende manieren aan. Zo zal Kosmopolis alles in het werk zetten om op zorgvuldige wijze adressenbestanden te delen, onder meer van media met specifieke doelgroepen die door de versplintering van media aan belang winnen. Daarnaast zal het platform ontmoetingen en werkreizen naar *good practices* organiseren (maar niet financieren) in de G4 en zonodig in het buitenland.

Kosmopolis wil infrastructurele verbindingen leggen die zelfwerkzaamheid vergemakkelijken en faciliteren. De culturele eilandenstructuur die de WRR in de grote steden constateert, moet doorbroken worden. Daarom stimuleert Kosmopolis efficiënte relaties en brengt ze partijen, die elkaar als concurrenten beschouwen, samen als partners met een gemeenschappelijk doel.

Het platform werkt hard aan het leggen van de basis die nodig is om als aanspreekpunt te kunnen fungeren. Kosmopolis weet expertise op waarde te schatten, weet wie waar zit, gaat segmentatie tegen, en brengt informatie samen. Als kruispunt in de culturele sector biedt Kosmopolis zowel culturele instellingen als overheden en maatschappelijk middenveld relevante kennis aan die noodzakelijk is voor de realisatie van de missie. De segmentatie tussen sectoren als media, wetenschap en kunst en cultuur wordt door Kosmopolis tegengegaan door allianties te sluiten in al deze geledingen en onderling banden te smeden.

Kosmopolis beseft dat ook buiten de grote steden behoefte bestaat aan een culturele instelling die zich met nadruk richt op het voeren van de dialoog tussen bevolkingsgroepen. Het huidige budget laat geen hoofdrol toe voor steden buiten de G4. Kennisdeling tussen de grote steden en kleinere gemeenten is hard nodig, omdat over en weer geleerd kan worden van de opgedane ervaringen met culturele diversiteit (in de kunsten). In de hoop dat in de nabije toekomst ook budget beschikbaar komt voor activiteiten buiten de G4, ziet Kosmopolis de mogelijkheid om vanuit de functie van kennisdeling al in de pilotfase betekenis te krijgen buiten de G4.

Ook in het buitenland gaat Kosmopolis op zoek naar bestaande kennis die van pas kan komen in het Nederlandse publieke debat over belangrijke thema's zoals migratie en de scheiding tussen geloof en staat. Daarom zoekt Kosmopolis aansluiting bij (internationale) organisaties en individuen die kennis en kunde bezitten die wij in Nederland nog moeten opbouwen. Uiteindelijk investeert Kosmopolis in mensen die zelf ook weer hun kennis verspreiden.

Kosmopolis richt zich bij kennisdeling vooral op beslissers, van opiniemakers tot culturele instellingen. Deze beslissers hebben immers grote invloed op de publieke opinie en het culturele aanbod. De specifieke aandacht voor nieuwsproducenten moet bijvoorbeeld leiden tot een gevarieerder en evenwichtiger media-aanbod. Indirect zal dit gevolgen hebben voor burgers, maar burgers zullen ook direct gebruik maken van enkele initiatieven op het gebied van kennisdeling. Daarbij zal het vooral gaan om kennis die Kosmopolis op de website biedt, en het samenbrengen van cultuurconsumenten en cultuurproducenten.

Kosmopolis verruimt inzichten door kennisdeling en actie. Theorievorming is niet de focus, maar wel zeer relevant. Juist daarom is theorievorming vanuit andere organisaties veel waard voor Kosmopolis. Kosmopolis maakt gebruik van het nationaal en internationaal theoretisch denkwerk en onderzoek dat op het omvangrijke terrein van diversiteit, cultureel burgerschap en geëngageerde kunst werd en wordt verricht. Vanuit de functie kennisdeling zal Kosmopolis bijdragen aan zichtbaarheid en gebruikmaking van de reeds opgebouwde kennis. Verder vormt onderzoek en kennis waardevolle input voor de culturele programmering van Kosmopolis.

Activiteiten

1. Omdat Kosmopolis een relevante rol wil spelen in het benutten van bestaande en nieuwe ervaringen en daarmee in het versnellen van het bereik van culturele diversiteit in de kunsten en vergroten van de toegankelijkheid ervan, zal het platform een applicatie realiseren naar het voorbeeld van de veilingsite marktplaats.nl. Van dans tot muziek, van toneel tot beeldende kunst – alle disciplines zijn op de marktplaats vertegenwoordigd. Daarbij staat uitwisseling en opdoen van ideeën centraal. Hierdoor zal ook een platform gecreëerd worden voor culturele actoren die zich bezighouden met kunst in de wijk. Momenteel is er nauwelijks contact tussen deze wijkconsulenten die zich verspreid over het land bezighouden met culturele voorzieningen en projecten in de wijken. De marktplaats voor de culturele diversiteit in de kunsten richt zich op een brede doelgroep, van burgers tot scholen en buurthuizen en programmeurs van culturele instellingen. Zo kan een autochtoon stel er gemakkelijk een Antilliaanse drumband vinden om een bruiloft mee op te luisteren, vindt een enthousiaste docent er in een handomdraai een voor zijn leerlingen relevante theatervoorstelling van toneelgroep de Varkensfabriek, en ziet de Centrale Bibliotheek Rotterdam dat het gemakkelijk een serie belangwekkende werken van de Iraanse beeldend kunstenaar Khosrow Hassanzadeh in bruikleen kan krijgen van het Tropenmuseum. Op de website kan een keur aan disciplines terecht. Zo zal het KIT zijn belangwekkend aanbod presenteren dat al jaren in depots staat terwijl het gemakkelijk in bruikleen kan worden gegeven, terwijl een bibliotheek een fototentoonstelling over de Molukse gemeenschap kan vinden die wordt aangeboden door het Moluks Museum. Vanuit België is reeds interesse getoond door het Toneelhuis in Antwerpen om het cultureel diverse aanbod dat in Vlaanderen wordt geproduceerd op de marktplaats aan te bieden, ter versterking van het bereik en van de internationale infrastructuur. Ook succesvolle voorstellingen die niet meer worden opgevoerd kunnen een nieuw publiek zoeken via deze marktplaatsfunctie. Een zelforganiserende fysieke ruilbeurs wordt

gefaciliteerd via de website. Zelfwerkzaamheid is het sleutelwoord.

2. Programmeurs van Nederlandse debatcentra leggen werkbezoeken af aan elkaar en gaan daarna gezamenlijk op werkreis om vernieuwende formats van hun intensief samenwerkende collega's in het Verenigd Koninkrijk te onderzoeken: dialoogmarathon *Battle of Ideas*. In samenwerking met de cultureel attaché in Londen en de British Council.

3. Samenbrengen van programmeurs en kunstenaars uit Nederland en hun collega's in Turkije, Marokko, Suriname en de Antillen. Ter versterking van de culturele dialoog en intensivering van internationale samenwerking verbindt Kosmopolis zich in de herkomstlanden aan vernieuwende en multidisciplinaire culturele initiatieven. Op de website van Kosmopolis kunnen geïnteresseerden allerhande informatie vinden over het kunstenveld in de H4, de vier herkomstlanden waar Kosmopolis zich heeft verbonden aan frisse broedplaatsen. In Istanbul werken Garajistanbul (het eerste vlakke vloer theater in Istanbul) en Kosmopolis reeds aan een handboek voor programmeurs en kunstenaars die in het kader van Kosmopolis Residence enige tijd verblijven in Garajistanbul om te werken aan een productie of een deel van het kunstenveld in Istanbul te leren kennen. Kosmopolis Rotterdam en Kosmopolis Utrecht maken reeds van deze mogelijkheid gebruik om kunstenaars te identificeren die in het kader van community arts projecten naar Nederland gehaald kunnen worden.

4. Kosmopolis richt een werkgroep beeldvorming op bestaande uit experts uit verschillende disciplines. Deze werkgroep zal in samenwerking met mediabedrijven onder meer een werkreis organiseren voor Nederlandse journalisten die zich bezighouden met migranten, islam en radicalisering aan collega-journalisten van Al Jazeera. (Nederlandse Dagblad Pers NDP, Publieke Omroep, Universiteit van Amsterdam e.a.)

5. Samenbrengen van partijen die simultaan werken aan soortgelijke projecten. Zo zijn er op dit moment diverse organisaties bezig met het samenstellen van een canon van de geschiedenis van de islam in Europa.

6. Conferentie *good practices* uit Europa. Kosmopolis initieert en organiseert een Europese bijeenkomst over *good practices* op het gebied van de culturele dialoog uit de EU; in samenwerking met Kosmopolis Utrecht, de ECF en EFAH.

Spelregels voor kennisdeling

- a. *Binnen de ruimte die wetgeving rond copyrights en privacy biedt, stelt Kosmopolis alle informatie ter beschikking van derden.*
- b. *Concepten voor goede projecten, informatie over contactpersonen en potentiële partners worden om niet beschikbaar gesteld.*
- c. *Kennis wordt grenzeloos gedeeld.*

8. Programmering

Kosmopolis opereert als een culturele instelling en heeft dan ook een eigen programma. De uniciteit van Kosmopolis ligt in de missie. Kosmopolis zet de kracht van kunst en cultuur in om de dialoog te activeren, innoveren en verdiepen.

Programmalijnen Kosmopolis

Kosmopolis profileert zich in verschillende disciplines en sectoren, van mediakunst tot theater, van TMF tot Universiteit Utrecht. Het platform wordt gekenmerkt door verschillende uitingsvormen, het beweegt zich in diverse gedaanten binnen de samenleving. In 2007 en 2008 bieden de volgende programmalijnen houvast:

- Culturele Verrijking
- Mediawijsheid en Beeldvorming
- Schurende Kwesties

In de vaststelling van haar programmering vindt Kosmopolis de volgende thema's van groot belang:

Interculturaliteit
Internationalisering/globalisering
Innovatie & onderscheidende waarde
Impact & zichtbaarheid
Urgentie & actualiteit
Mediagericht
Fysieke en virtuele ontmoeting
Kennisdeling

Programma 2007

De samenleving vormt de voornaamste inspiratiebron voor Kosmopolis. Kunstenaars die onze wereldbeelden op urgente wijze confronteren, wier werk op integere wijze blijkt geeft van betrokkenheid bij maatschappelijke ontwikkelingen, staan bij Kosmopolis centraal. Kunst vindt zijn eigen vorm. De drie programmalijnen van Kosmopolis worden dan ook met verschillende disciplines ingevuld.

Hieronder een korte omschrijving per programmalijn en een selectie uit de activiteiten die Kosmopolis op dit terrein gaat ontplooiën. Een deel van deze activiteiten is internationaal. Omdat Kosmopolis een specifieke internationale opdracht heeft, zoomt Kosmopolis hier vervolgens ook in een aparte paragraaf op in.

Kosmopolis laat haar ideeënstroom graag rijkelijk vloeien. Maar het budget is beperkt, daarmee ook de hoeveelheid menskracht en de capaciteit. In hoofdstuk 11 over financiën formuleert Kosmopolis wat het meer zal doen bij verhoging van de rijksbijdrage en van andere inkomsten. In onderstaande programmabeschrjvingen wordt slechts een kleine selectie van de programmering die met het huidige budget gerealiseerd zal worden ook daadwerkelijk benoemd. Om vernieuwend en experimenteel te kunnen opereren, dient Kosmopolis vrij te zijn om na tussentijdse evaluatie andere keuzes te maken, en in te kunnen spelen op de actualiteit.

De stedelijke organisaties van Kosmopolis vervullen een belangrijke taak door kunst en cultuur op wijkniveau in te bedden. Ook de landelijke organisatie Kosmopolis heeft oog voor het belang van kunst in de eigen woonomgeving, vooral in wijken waar het vooruitgangsperspectief van bewoners beperkt is.

Daarom onderzoekt Kosmopolis de mogelijkheden om onder meer het kunstproject de Burenwinkel, een omgebouwde SRV-winkel waarmee contact tussen buurtbewoners gestimuleerd wordt, door de G4 te laten rijden. De Burenwinkel is nog volop in ontwikkeling en zal naar verwachting deze zomer voor het eerst rondrijden. Een ander project dat Kosmopolis in de wijken wil brengen is het Pilarenproject in Rotterdam-Zuid; waar buurtbewoners worden betrokken bij het ontwerpen van dessins voor gigantische metropilaren van de metro die dwars door hun wijk loopt. Door middel van de marktplaatsfunctie in het kader van kennisdeling, zullen ook kunst-in-de-wijk-projecten samengebracht worden, zodat ook in Groningen kennis kan worden genomen van succesvolle projecten in de Randstad en andersom.

Culturele Verrijking

De term culturele verrijking is zo vaak gebruikt dat het een doodoener is geworden, maar Kosmopolis is ervan overtuigd dat de culturele verrijking die migranten meebrengen wordt gebatelliseerd. De invloed die migranten hebben op onze omgangsvormen, eetgewoonten en kleding wordt te weinig erkend of zelfs herkend en nauwelijks zichtbaar gemaakt.

De focus ligt al jaar en dag vooral op negatieve aspecten van migratie. Daarbij krijgen waanbeelden van binnenstromende migranten die baantjes inpikken of te lui zijn om te werken steeds meer de overhand. Wat er daadwerkelijk aan de hand is blijft in het duister, omdat angst en eenzijdige beeldvorming regeren.

Deze blinde vlek leidt tot een vertekend beeld. Ook in de (kunst)-historische canon. Door het bieden van een historisch perspectief kunnen invloedrijke hiaten in onze kennis worden opgevuld. Cultuur- en kunsthistorische inzichten bieden nieuwe perspectieven waardoor een rijker en multidimensionaal beeld ontstaat van verschillende culturen en de (historische) verhoudingen tussen die culturen.

Kosmopolis kiest er nadrukkelijk voor uiting te geven aan de culturele verrijking die migratie met zich meebrengt. Zonder migratie zou Nederland Nederland niet zijn. Kosmopolis brengt de geschiedenis van Nederland als migratieland daarom op innovatieve wijze onder de aandacht. Kosmopolis is ervan overtuigd dat culturele dialoog en culturele hybriditeit een meerwaarde heeft, en laat mensen genieten van bekende en onbekende facetten van culturen, of dat nu om verhalen, muziek, geneeswijzen, gerechten, films, levenswijzen, liederen of gedichten gaat. In het genot dat deze kunsten teweeg brengen liggen kansen voor het kweken van begrip.

Culturele verrijking suggereert dat de verschillen tussen culturen groot zijn, en dat is gelukkig ook zo. Maar in de grootheid van culturen schuilt ook juist de gelijkheid tussen mensen (uit verschillende bevolkingsgroepen).

• In samenwerking met de Design Biënnale Utrecht Manifest en de Hogeschool voor de Kunsten In

Utrecht (HKU) wordt de basis gelegd voor een op zichzelf staande stichting die zich richt op het zichtbaar maken van de culturele verrijking door migratie. Utrecht Manifest presenteert dit najaar een tentoonstelling van T-shirts met kunstwerken die gemaakt zijn door eerste generatie migranten met artistieke kwaliteiten en studenten van de HKU. Gezamenlijk hebben studenten en oud-ambachtslieden uit diverse herkomstlanden culturele symbolen geïdentificeerd die centraal komen te staan in een kunstwerk dat uitgevoerd wordt in een T-shirt. Uiteindelijk moet dit project resulteren in de ontwikkeling en verkoop van een serie industrieel geproduceerde T-shirts met culturele symbolen. Dit alles onder de merknaam Kosmopolis, milieuvriendelijk vervaardigd, in een beperkte oplage, en met uitleg bij het culturele symbool. Na de lancering van de eerste resultaten in Utrecht, gaat het project in alle G4 verder.

- Tien jongeren krijgen een intensieve training waarin een draaiboek wordt gemaakt voor een filmpje dat zij deze zomer schieten in het land van herkomst. Na terugkomst in Nederland wordt het beeldmateriaal gedurende een montagecursus bij de Filmacademie in Amsterdam tot een filmpje van vijf minuten gesmeed. MTV heeft zich geïnteresseerd om de filmpjes herhaaldelijk uit te zenden.

- Issuebarometer. De Universiteit van Amsterdam bouwt vrijwillig voor Kosmopolis aan een internetapplicatie waarmee de discussies binnen verschillende virtuele gemeenschappen, variërend van maroc.nl en joods.nl tot aan de fora van gereformeerde en Chinese jongeren uit het isolement worden getild. Deze hypermoderne applicatie herkent nieuwe thema's en signaleert trends. Verhalen en nieuwtjes die tot nu toe verborgen bleven binnen virtuele gemeenschappen zijn via de issuebarometer te volgen. Wekelijks wordt een artikel gepubliceerd in de Spits (en De Pers), waarin het laatste nieuws en de laatste discussies die zich binnen de diverse internetgemeenschappen afspelen worden gepresenteerd. TMF besteedt in zijn wekelijkse talkshow aandacht aan de laatste resultaten van de issuebarometer door middel van een reportage.

Beeldvorming en Mediawijjsheid

In onze gemediatiseerde samenleving zijn de media alomtegenwoordig. Een door iedereen gedeeld historisch en sociaal domein is niet langer vanzelfsprekend. Iedereen kiest zijn weg in het informatiebombardement. Jongeren vertrouwen steeds minder op de informatie die media aan hen presenteren. Dat is niet verwonderlijk. Media en werkelijkheid spiegelen zich steeds meer aan elkaar en in die innige omstrengeling zijn mediale en reële ervaringen niet altijd meer uit elkaar te houden.

De informatiesamenleving maakt isolatie gemakkelijker, want je kunt steeds vaker kiezen wat je wilt weten, maar biedt ook kansen voor samenkomst en het delen van kennis. Kosmopolis vindt het belangrijk dat een ieder media leert benutten en begrijpen. Een kritische houding is niet genoeg, ook kennis en vaardigheden behoren tot de vereisten. Tegenwoordig is het niet alleen handig als je weet hoe media werken, je kunt ook je eigen nieuws maken, en je kunt bestaande media kritisch volgen.

Kosmopolis wil een bijdrage leveren aan een kanteling van de beeldvorming en een beter besef van de verschillende percepties die in diverse media aan bod komen. Watchdogs, die misstappen en blinde vlekken van media registreren en melden, zijn in Nederland zeer schaars. Kosmopolis wil daarom mediakritiek stimuleren. Ook mediakunstenaars kunnen op de interesse van Kosmopolis rekenen, omdat het digitale platform bij uitstek geschikt is om deze kunst te presenteren.

Ook is Kosmopolis op zoek naar kunstenaars die door hun werk of door deelname aan het publieke debat een rol vervullen als *opinion leader*. De culturele diversiteit van de kunstenaar is niet leidend, het gaat Kosmopolis om kunst die cultuurkritische elementen in zich draagt.

- *Axis of Evil*. Zes vrouwen uit de landen die door Bush en Bolton zijn geclassificeerd als de as van het kwaad, geven hun mening over het nieuws aangaande hun herkomstland. In dit groepsweblog worden dagelijks nieuwsitems uit deze landen (Iran, Irak, Noord-Korea, Cuba, Libië en Syrië) gepresenteerd, en van indringend commentaar voorzien.

- *Wijnv.nl*. Met het jongerenplatform *Wijnv.nl* stimuleert Kosmopolis jongeren om zelf media-inhoud te produceren. In diverse workshops worden jongeren getraind in verschillende journalistieke disciplines, van het schrijven van columns en interviews, en het monteren van een filmpje tot het produceren van een illustratie of peiling. Het trainingstraject wordt afgesloten met een debat dat door de jongeren zelf georganiseerd wordt onder leiding van professionele programmamakers.

- *Live streaming van bijzondere media*. Kosmopolis acht het van groot belang dat burgers inzicht krijgen in de signatuur van media in verschillende landen. Om te beginnen wil Kosmopolis daarom een tijdelijke live stream verzorgen van de Engelstalige versie van Al Jazeera, die eind vorig jaar werd gelanceerd. Deze zender is in Nederland slecht te ontvangen. Slechts één televisie-aanbieder heeft de zender in het pakket, en deze aanbieder bereikt een kleine groep kijkers buiten de G4. Om de live-streaming van een verdiepende context te voorzien, worden een aantal schrijvers uitgenodigd een literair essay te schrijven naar aanleiding van hun kijkervaringen. Daarnaast zullen een aantal experts op het gebied van Arabische media, waaronder Robbert Woltering van ISIM, een groepsweblog bijhouden over de verschillen in perceptie tussen Nederlandse en Arabische media. In de toekomst zal Kosmopolis ook *live streams* verzorgen van andere relevante en interessante media die in Nederland nauwelijks te volgen zijn, bijvoorbeeld een Chinese zender die in het Engels uitzendt.

Schurende kwesties

Wie de dialoog aan wil gaan, moet zich kunnen uiten. De kwaliteit van het publieke debat in Nederland verdient aandacht. Kosmopolis stimuleert daarom reflectie op de omgangsvormen in het publieke debat en biedt de kennis aan die nodig is om een mening te kunnen vormen over schurende kwesties zoals de scheiding tussen kerk en staat, angst voor de islam, interculturele relaties, vrouwenemancipatie, de verhouding tussen gelovigen en ongelovigen en de verhouding tussen hetero- en homoseksuelen.

Kosmopolis wil daarmee meer begrip kweken, maar dwingt nadrukkelijk geen consensus af.

Kosmopolis wil af van de 'debatindustrie' waarin aan de lopende band gesprekken worden gevoerd die nauwelijks bijdragen aan verdieping en nuancering van bestaande standpunten. Het moet om meer gaan. Geen deskundigen of vertegenwoordigers, maar echte mensen. Kennis die in debatten wordt opgedaan moet blijven hangen en groeien. Elk debat moet bij een publiek terechtkomen dat groter is dan de mensen die zijn op komen dagen bij het eenmalige avondje dialoog, discussie of langs-elkaar-heen-praten. Mede om die reden zet Kosmopolis allerhande mediapartners in en gebruikt het educatieve programma's. Kosmopolis wil verbetering brengen in de kwaliteit van het debat in samenwerking met debatcentra die zich op dit terrein bewezen hebben door de ontwikkeling van inventieve formats.

Intellectuelen en kunstenaars die als 'nieuwe stemmen' een rol kunnen spelen in de dialoog over schurende kwesties worden geïdentificeerd en uitgenodigd. Daarbij wordt altijd alles in het werk gesteld de nieuwe stem in alle vier de grote steden te laten optreden, en media-aandacht te genereren, zodat een zo groot mogelijk publiek met dit nieuwe geluid bekend raakt. Taboes waarmee bepaalde kwesties omgeven zijn worden niet uit de weg gegaan, maar getackeld.

Actualiteit vormt een rode draad in de activiteiten van Kosmopolis. Ruim voordat de discussie zijn diepte- of hoogtepunt heeft bereikt, organiseert Kosmopolis daarom in de G4 verdiepende debatten of verstrekt het platform een opdracht die op kunstzinnige wijze uiting geeft aan de gewraakte kwestie.

- **Dialogoot.** Film- en grafisch vormgever Rob Schröder maakt in opdracht van Kosmopolis een compilatiefilm van fragmenten uit het publieke debat in de afgelopen jaren. Televisie is vluchtig, maar heeft grote impact. Daarom is het van groot belang media en publiek eraan te herinneren hoe het debat de afgelopen jaren gevoerd is. Met deze aaneenschakeling van abominabele dialogen wil Kosmopolis een rol spelen als het geheugen van het publieke debat. Lobby voor gratis zendtijd is gaande en free publicity bij de publieke omroep en commerciële zenders.

- In samenwerking met een gerenommeerd theatergezelschap wordt een opdracht verstrekt aan een toneelschrijver. Met dit toneelstuk wil Kosmopolis de dialoog tussen culturen op microniveau inzichtelijk maken. Erwin Jans, vaste dramaturg van Guy Cassiers en specialist op het gebied van culturele diversiteit in de kunsten, is betrokken bij de voorbereidende gesprekken met het theatergezelschap.

- **Geloof & Staat.** Een debatformat dat een parlementaire enquête nabootst wordt in de vier grote steden ingezet om de scheiding tussen kerk en staat te onderzoeken. De grenzen van het beginsel worden opgezocht, om een nieuwe redelijkheid te identificeren. Daarbij worden internationale vergelijkingen gemaakt en de toepassing van het beginsel door de jaren heen onderzocht. Om dit alles mogelijk te maken werkt Kosmopolis met een redactie waarin onder meer specialisten van de Universiteit Leiden en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) vertegenwoordigd zijn. In samenwerking met educatieve uitgeverij Thieme Meulenhoff worden twee factsheets samengesteld, waarvan er een ingezet wordt onder scholieren, en de ander wordt verspreid onder Kamerleden en bewindslieden. Het format wordt op 15 april voor het eerst ingezet in De Rode Hoed in Amsterdam, dat ooit een Remonstrantse kerk is geweest. Aanleiding voor dit debat in Amsterdam vormt de oprichting van Marhaba, het nieuwe platform voor Islam, cultuur en ontmoeting, dat als partner van Kosmopolis opereert. Tijdens het debat worden echter drie lagen van het beginsel van de scheiding tussen kerk en staat onder handen genomen. Zo komt de financiële overheidssteun aan organisaties die zich bezighouden met religie aan bod, wordt aandacht besteed aan religieuze symbolen in publieke functies, en aan de controle die de overheid uitoefent op religieuze instellingen. De tweede editie van dit debat zal in Utrecht of Rotterdam plaatsvinden, bijvoorbeeld naar aanleiding van de bouw van een moskee in een multifunctioneel gebouw in Leidsche Rijn of de bouw van de Essalam Moskee.

Internationaal

Kosmopolis richt zich in het bijzonder op landen waarmee Nederland op grond van het koloniale

verleden en door recente migratie een speciale band heeft. Kosmopolis heeft een belangrijke rol in de invulling van het intensiveringsbeleid dat de ministeries van BZ en OCW voorstaan ten aanzien van culturele uitwisseling met de Mediterrane en Arabische wereld. Deze rol wordt momenteel nader ingevuld en aangescherpt.

Ten aanzien van het Midden-Oosten is er expertise, maar de kennis is versnipperd en weinig toegankelijk. In samenwerking met gerenommeerde onderzoeksinstituten als het ISIM, en de Cambridge Arab Media Group en maatschappelijke organisaties en media werkt Kosmopolis aan de ontwikkeling van programma's waarin relevante kennis voor een breed publiek toegankelijk wordt gemaakt.

Kosmopolis speelt een rol in de internationalisering van Nederlandse media en culturele organisaties. Zo werkt Kosmopolis aan een uitwisseling tussen Nederlandse journalisten die zich bezighouden met islam, migranten en Arabische landen, en journalisten van Al Jazeera en een aantal Arabische dagbladen. Ook de samenwerking met broedplaatsen in de herkomstlanden wordt ingezet om uitwisseling van kennis en kunde tot stand te brengen.

Culturele activiteiten moeten een spiegel bieden waarin het publiek kan kijken om zichzelf en anderen beter te leren begrijpen. Niet alleen voor kunstenaars, het is nadrukkelijk de bedoeling een dialoog tussen bevolkingen tot stand te brengen. Ook de activiteiten die Kosmopolis in het buitenland ontplooit, hebben een duidelijke betekenis voor Nederland.

Hoewel de globalisering ons nieuws kleuren, en politiek Den Haag aan invloed inboet ten opzichte van de Europese Unie en het internationale bedrijfsleven, hebben het publieke debat en de dialoog nauwelijks een internationale dimensie. Daarom probeert Kosmopolis de dialoog waar mogelijk van een internationale context te voorzien.

Het belang van dialoog wordt niet alleen in Nederland op waarde geschat. Ook op internationaal en Europees niveau is deze urgentie voelbaar. De EU heeft 2008 daarom uitgeroepen tot het jaar van de Interculturele Dialoog. Kosmopolis wil een voortrekkersrol spelen door intensief op te trekken met een keur aan verwante organisaties. Ten behoeve van nationale projecten in het kader van Het Jaar van de Interculturele Dialoog hebben SICA en Kosmopolis een gezamenlijke strategie opgesteld, die in het voorjaar van 2007 verder wordt uitgewerkt. Kosmopolis en SICA zijn in deze natuurlijke partners: SICA levert een Europese netwerk, Kosmopolis beschikt over inhoudelijke expertise, aangezien het doel van dit jaar nauw aansluit bij de missie van Kosmopolis.

- Broedplaatsen. Kosmopolis streeft ernaar zich in 2007 en 2008 te verbinden aan opkomende broedplaatsen in de vier herkomstlanden: Turkije, Marokko, Suriname en de Antillen. Ontmoetingen tussen kunstenaars, het leggen van infrastructurele verbanden tussen Nederlandse kunstenaars en hun collega's in de H4, en de daarmee gepaard gaande wederzijdse verrijking staan centraal. Kosmopolis Istanbul is reeds een feit. Samen met Kosmopolis Rotterdam en de Gemeente Rotterdam investeert Kosmopolis in Garajistanbul, een gloednieuw vlakke vloertheater in Istiklal Cadesi, het kosmopolitisch hart van Istanbul. De intentie is om tenminste tot 2010, wanneer Istanbul Culturele Hoofdstad van Europa is, activiteiten te organiseren in en met (het

netwerk van) Garajistanbul. Garajistanbul is een vlakke vloertheater waar behalve een theater- en dansgezelschap een groot netwerk van schrijvers, beeldend kunstenaars, journalisten en grafisch vormgevers gebruik van maakt.

Maandelijks organiseert het platform *Kosmopolis Event*, minstens vier keer per jaar gaat een programmeur of kunstenaar in *Kosmopolis Residence* in Garajistanbul, en een keer per jaar vindt de *Kosmopolis Special* plaats, in de vorm van een klein festival of een coproductie. Een redactie bepaalt de programmering van *Kosmopolis Istanbul*. Vast staat inmiddels dat er een tweedaags seminar wordt georganiseerd (met publiek debat) waar het boekenweekgeschenk centraal staat dat door Geert Mak is geschreven. Dit boekenweekgeschenk dat voor het eerst ook in (Turkse) vertaling werd verspreid is mede mogelijk gemaakt door *Kosmopolis*. Wij grijpen de gevoeligheden die met het project gepaard gaan aan om de dialoog diepgang te geven. Daarnaast staat voor de zomer een avond met Nederlandse mediakunstenaars gepland in Garajistanbul en worden voorbereidingen getroffen voor een coproductie waarin eerwraak centraal staat, met onder meer IS-MAN van Adelheid Roosen en *Break the Game* van Mustapha Akviran. Eind 2007.

De eerste onderzoekende gesprekken met mogelijke structurele partners in Suriname, de Antillen en Marokko zijn gaande.

• Programmering Broedplaatsen internationaal: Opbouwen van structurele relaties is alleen mogelijk wanneer die relaties gevoed worden met continue programmering. *Kosmopolis* zal i.s.m. de G4 de transmobilititeit van mensen en artistieke en culturele werken tussen de herkomstlanden, het Midden-Oosten en Nederland stimuleren door voortdurende programmering op gang te brengen i.s.m. partners in binnen- en buitenland. Deze stimulans zal i.v.m. beperkt budget bescheiden zijn. Aanvulling van middelen is noodzakelijk.

Spelregels voor programmering Kosmopolis landelijk

1. *Alle activiteiten vallen binnen missie, doel en programmalijnen van Kosmopolis.*
2. *Alle activiteiten vallen binnen het beleidskader en de criteria die zijn opgesteld door de ministeries van OCW en Buitenlandse Zaken.*
3. *Voor alle activiteiten wordt een projectformat ingevuld; dit biedt overzicht van en inzicht in alle Kosmopolis-activiteiten, het maakt duidelijk waarom de activiteit bijdraagt aan missie, doel en programmalijnen en het geeft vooraf helderheid over organisatie en project-leiderschap.*
4. *Kosmopolis programmeert door cofinanciering, coproductie of opdrachtverstrekking.*
5. *Kosmopolis landelijk kan zelf initiatief nemen voor een activiteit in de steden. Hierbij wordt gestreefd naar samenwerking met de stedelijke partner en gezamenlijke financiering. Kosmopolis kan in bijzondere gevallen een activiteit in de steden uitvoeren zonder samenwerking met en medefinanciering van de stedelijke partner.*

- 6 *Elke activiteit wordt naderhand geëvalueerd op inhoud en resultaat.*
- 7 *Kosmopolis werkt met haar uitvoerende partners vanuit de balans van 'Rekening en Vertrouwen'. Dit houdt in dat toetsing op financiën en organisatorische kwaliteit vooraf geschiedt. Dit is de basis voor vertrouwen in de uitvoering door de partner. Na afronding van de activiteit wordt afgerekend op basis van marginale toetsing.*

9. Europees Jaar voor de Interculturele Dialoog

Het jaar 2008 is door de Europese Commissie uitgeroepen tot Europees Jaar voor de Interculturele Dialoog. SICA en Kosmopolis edem samen op als de Nederlandse coördinerende organisatie voor dit Europese jaar. Kosmopolis en SICA zijn in deze natuurlijke partners: SICA levert een Europese netwerk, Kosmopolis beschikt over inhoudelijke expertise daar het doel van dit jaar nauw aansluit bij onze missie.

Het Europese Jaar stelt drie doelen:

- bevordering van de interculturele dialoog;
- beschikbaarstelling van kennis en vaardigheden, noodzakelijk om succesvol te participeren in onze dynamische wereld;
- ontwikkeling van actief Europees burgerschap; burgerschap gebaseerd op respect voor culturele diversiteit en gedeelde waarden.

Uitgangspunt bij alle projecten is dat vooral jongeren worden aangesproken, dat een educatieve factor aanwezig is, dat continuïteit gewaarborgd is en dat verschillende sectoren betrokken zijn.

De (voorbereidende) acties voor het Europese jaar voor de interculturele dialoog van SICA en Kosmopolis zijn:

Bekendmaking van de Europese oproep

De EU stelt een budget van 10 miljoen euro beschikbaar voor grootschalige projecten met een nadrukkelijke Europese dimensie. SICA en Kosmopolis maken dit bekend via een gezamenlijk persbericht en via de gebruikelijke methoden van SICA. Uitgave persbericht april 2007.

Nationale projecten

SICA en Kosmopolis sluiten op basis van opdrachtgeverschap partnerships met een aantal organisaties, leidend tot een drietal projecten met nationale reikwijdte en een Europese dimensie. Een programmagroep waarin kunst, cultuur, onderwijs en maatschappij vertegenwoordigd zijn selecteert potentiële partners en adviseert SICA en Kosmopolis bij het uitzetten van deze opdrachten. De Europese Unie stelt 100.000 euro beschikbaar voor deze nationale actie. Dit bedrag wordt gemacht door het ministerie van OCW. Bijeenkomst programmagroep april 2007. Formulering opdrachten mei, juni 2007. Juli inzending voorstel SICA en Kosmopolis naar EU. Bij goedkeuring door EU: voorbereiding uitvoering najaar 2007, uitvoering 2008.

Oproep voor kleine projecten

Kosmopolis en SICA lanceren verder een eenmalige nationale oproep voor kleinere projecten op het

gebied van interculturele dialoog. Hiervoor is een budget nodig van 100.000 euro. Uit dit budget worden 5 à 10 kleinere projecten op het terrein van interculturele dialoog gesteund. Projectbudgetten die beschikbaar zijn minimaal ? 10.000 en max. ? 20.000. Alle organisaties die hieraan meedoen moeten zelf minimaal 30% financieren. Besluitvorming over beschikbaarstelling 100.000 euro door OCW voorjaar 2007, openbare oproep augustus 2007, sluitingstermijn indienen voorstellen 15 oktober 2007.

Lancering Europese Jaar voor de interculturele dialoog

In de tweede week van januari wordt het jaar gelanceerd. Prinses Máxima wordt gevraagd om bekend te maken welke activiteiten gesteund worden en om het programmaboekje in ontvangst te nemen. Opstellen programmaboekje.

10. Communicatie

Voor Kosmopolis staat voorop dat vanuit de inhoud aandacht wordt opgeëist. Aandacht ontstaat wanneer relevante activiteiten worden gerealiseerd, wanneer Kosmopolis in staat blijkt onbelichte aspecten van culturen voor het voetlicht te brengen, wanneer Kosmopolis werkelijk het onconventionele multimediale platform blijkt te zijn dat zij beoogt.

Kosmopolis moet innovatief opereren, niet in het minst omdat het communicatiebudget zeer beperkt is. Geen schot hagel op nationale televisie en printmedia, want met dat geld heeft Kosmopolis wel wat beters te doen. Er zijn echter genoeg manieren om aandacht op te eisen en daar speelt Kosmopolis met haar activiteiten als vanzelf op in.

De film *Dialogoot* zet vraagtekens bij de slechte staat waarin de dialoog in ons land verkeert. Kosmopolis verwacht door de confronterende inhoud media-aandacht te genereren. In de pers en bij landelijke tv- en radiozenders wil Kosmopolis een rol vervullen als geheugen van het publieke debat.

Om in de harten en geesten van alle Nederlanders te belanden moeten emoties bespeeld worden. Kosmopolis identificeert daarom momenteel *ideas that stick*, ofwel ideeën die blijven hangen. Diverse reclamemensen hebben hun deskundigheid reeds om niet aan Kosmopolis beschikbaar gesteld. De lobby om gratis zendtijdstreken is gestart, want Kosmopolis wil wel op tv, maar het mag niet kosten.

Kosmopolis wil ongebaande paden bewandelen, ook als het om communicatie gaat. De digitale snelweg biedt genoeg ruimte om relatief goedkoop te adverteren. Nog beter werkt een goed idee; activiteiten van Kosmopolis zijn daarom idealiter mediageniek.

Niet alleen alle activiteiten, ook alle medewerkers van Kosmopolis zijn deel van de communicatie van Kosmopolis. Soms nadrukkelijk, wanneer een medewerker een uitnodiging verstuurt of wanneer de creatief directeur deelneemt aan een openbaar debat, soms meer terloops, wanneer medewerkers informeel vertellen over hun werk of wanneer een geïnteresseerde een reactie ontvangt op een e-mail. Met bewustzijn dat communicatie van Kosmopolis op alle niveaus plaats vindt, wordt ook een specifiek communicatieplan opgesteld. Dit geschiedt op basis van missie, doel en programma's. Gerichte uitvoering hiervan geschiedt door de communicatiemedewerker van Kosmopolis en door communicatiemedewerkers van meewerkende productieorganisaties.

Als communicatiemiddelen worden gebruikt: actieve website, maandelijkse nieuwsbrief, persberichten, programmabrochures, flyers, posters, internet-banners en advertenties. Vormgeving wordt daarbij nadrukkelijk ingezet. Ook zal Kosmopolis minder conventionele middelen inzetten, zoals virale marketing.

Een efficiënte communicatiestrategie zal worden opgesteld op basis van het beschikbare budget. Hier wordt reeds een aantal uitgangspunten genoemd voor de communicatiestrategie van Kosmopolis.

- Rondom Kosmopolis moet een *buzz* ontstaan. Om dat te bereiken richt Kosmopolis zich nadrukkelijk op zogenoemde *connectors*, mensen die snel kennis verspreiden binnen, en verbindingen leggen tussen netwerken. Via internet worden virale acties gestart die in een later stadium onder de vlag van Kosmopolis varen. Met gerichte activiteiten en advertenties wordt interesse in Kosmopolis gegenereerd. De vormgeving en stijl van Kosmopolis verwerft bekendheid door de inzet van jonge ontwerpers en consistente marketing.

- Het publieke debat functioneert voor Kosmopolis als een *marketing tool*. Door aandacht te vragen voor prangende thema's zoals Geloof & Staat, profileert Kosmopolis zich in de publieke arena. De website fungeert als onderdeel van de programmering en als uithangbord, tevens internationaal door Engelse vertaling. Free branding door samenwerkingspartners uit de media (onder meer FunX). Aandacht vragen in de media voor de activiteiten van Kosmopolis en de culturele dialoog.

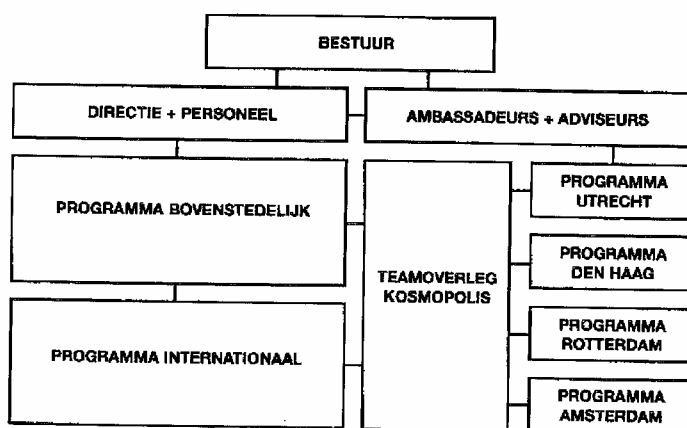
- Voortvloeiend uit missie, doel en programmalijnen is het voor Kosmopolis vanzelfsprekend intensieve en structurele samenwerking met mediapartners op te bouwen. Dit gebeurt onder meer al met Spits en MTV. Een greep uit mogelijke mediapartners, zowel voor structurele als voor incidentele samenwerking:

Priint:	Spits, Metro, De Pers, NL10 / NL 20 / NL30 / NL70, Generation Now, CJP Magazine, Pleasure Magazine, Mzine, Ekin Magazine, Moesson, Archipel Magazine, Contrast Magazine, de Volkskrant, NRC, NRC Next, Trouw, AD.
RTV:	FunX radio, BNN televisie en radio, Slam FM, Radio 538, Wild FM, VARA, IKON, VPRO, NPS, RTL, LLink, KRO's Puberuil, MTV, TMF, MTNL, regionale en lokale omroepen, zoals RTV Rijnmond, RTV West, RTV Utrecht en AT5.
Internet:	MSN (MSN.nl), YouTube (Youtube.com), Maroc.nl, Maghreb.nl, Amazigh.nl, Tawiza.nl, Yasmina.nl, etc. Hyves (Hyves.nl), Habbo Hotel (Habbo.nl), Lokum.nl, TurksNL.net, Turkijeforum.nl, e.a. Waterkant (waterkant.net, Suriname.nl, Fawaka.com), Geenstijl (Geenstijl.nl), Spunk.nl, Startpagina (Startpagina.nl), Mixin (Mixin.nl), TongTong (Tongtong.nl)

11. Organisatie

Organogram

Kosmopolis is een landelijke organisatie met partners in de vier steden. Hieronder ziet u het organogram van Kosmopolis:

Stichting

Kosmopolis zal werken vanuit een stichtingsvorm. Hiertoe wordt in het voorjaar van 2007 een zo genoemde voorhangprocedure gevolgd. Naar verwachting wordt de stichting in het voorjaar van 2007 feitelijk opgericht. Tot dat moment treedt SICA op als rechtspersoon voor Kosmopolis in oprichting. De ontwerpstatuten van Kosmopolis vindt u in de bijlage.

Stichtingsbestuur

Voorzitter van de stichting is Medy van der Laan. Bij de samenstelling van het voltallige bestuur wordt gestreefd naar beschikbaarheid van specialismen op de volgende terreinen: recht, financiën, bedrijfsleven, wetenschap, cultuur en maatschappij, kunst en internationaal netwerk. Ook wordt gestreefd naar een evenwichtige man-vrouw-verhouding, een cultureel diverse samenstelling en aantoonbare verwantschap met de vier grote steden.

In de pilotfase wordt gewerkt met een bestuur + directie model. In de toekomst is een overstap naar een raad van toezicht model mogelijk.

Directie

De creatief directeur en de zakelijk directeur vormen samen de directie van Kosmopolis. De directie voert het artistiek en zakelijk beleid, zoals vastgesteld door het bestuur. De creatief directeur is primair belast met het uitzetten van programmajnen, binden van creatieve partners, woordvoerschap, voorzitterschap van het teamoverleg G4 en de aansturing van adviseurs. De zakelijk directeur is primair belast met dagelijkse leiding op het kantoor, samenwerking met betrokken overheden en financiën.

Personeel kantoor Kosmopolis

Vanaf 1 maart 2007 zijn werkzaam bij Kosmopolis:

Officemanager:	breed takenpakket: voert directiesecretariaat, planning, archivering, notulering en voorziet en vervult diverse organisatorische klussen. Functie is vervuld op basis van tijdelijk contract (Vasiliek Wanner). 1 fte
Coördinator Digitaal:	verantwoordelijk voor webbeheer en webredactie, coördineert ontwikkeling website en digitale toepassingen, initieert virtuele activiteiten Functie is vervuld op basis van tijdelijk contract (Frans van der Groen). 0,9 fte
Projectmedewerker	assistent voor creatief directeur, bereidt Teamoverleg G4 voor, doet onderzoek, is contactpersoon voor projectleiders. Functie is vervuld op basis van tijdelijk contract van 3 mnd. (Mariëtte Groenland) 1 fte

De volgende functies zijn vacant, per direct

Communicatiemedewerker:	geeft uitvoering aan op te stellen communicatieplan, coördineert samenwerking op gebied van communicatie met steden en met projectleiders van activiteiten. Drie kandidaten zijn geselecteerd voor een sollicitatiegesprek. 0,6 fte
Programmamedewerker:	coördinator voor specifieke programmaonderdelen, en voor het Europese Jaar voor de Culturele Dialoog. 1 fte.

Kosmopolis neemt geen productiemedewerkers in dienst. Kosmopolis werkt met externe (co)producenten. Externe productiemedewerkers worden betaald vanuit de activiteitenbudgetten.

Er wordt gestreefd naar een samenstelling van een cultureel divers personeelsteam met een evenwichtige man-vrouw verhouding. Naast gebruikelijke en bij de functie passende kwaliteiten wordt personeel geworven dat gevoel heeft voor de opgave van Kosmopolis, dat creatief en progressief te werk gaat en dat volle energie wil aanwenden voor de opbouw van Kosmopolis. Bij toenemende werkzaamheden is ruimte voor een tweede projectmedewerker.

Kantooradres

Directie en de andere personeelsleden houden gedurende de pilotfase kantoor op Westersingel 52 in Rotterdam.

Ambassadeurs en adviseurs

Kosmopolis heeft een culturele en maatschappelijke missie en kan deze missie alleen volbrengen in samenwerking en samenspraak met partners in binnen- en buitenland. Daarom bindt Kosmopolis ambassadeurs en adviseurs aan zich. Dit gebeurt niet op basis van structurele contracten, maar op basis van persoonlijke en inhoudelijke bevoegenheid. Er wordt gezocht naar mensen en organisaties die de missie van Kosmopolis delen.

Indien gewenst stelt de creatief directeur van Kosmopolis afhankelijk van het onderwerp een team samen uit een ruime poule van ambassadeurs en adviseurs. Dit team brengt kennis bijeen en

genereert nieuwe ideeën. Het draagt zorg voor inspiratie en medewerking van andere mensen en organisaties op het terrein ter zake. Inspanning van dit team wordt vergoed op basis van vacatiegeld, volgens de normen van cultural governance.

Indien ten behoeve van uitvoering van een project of programmaliijn specifieke verkenning van inhoud of potentiële partners noodzakelijk is, kan daartoe een opdracht worden vertrekt, vanuit het activiteitenprogramma.

Organisatie Kosmopolis stedelijk

De stedelijke partners van Kosmopolis hebben elk een zelfstandige organisatie. Kosmopolis landelijk draagt geen financiële en bestuurlijke verantwoordelijkheid voor deze organisaties.

De vier stedelijke organisaties verschillen in vorm en omvang. In Utrecht is Kosmopolis ondergebracht bij stichting Vrede van Utrecht. In Den Haag wordt een zelfstandige stichting opgericht, maar wordt organisatiekracht van Winternachten aangewend. In Rotterdam is een zelfstandige stichting Kosmopolis Rotterdam; Huis voor de Culturele Dialoog opgericht en wordt eigen personeel geworven. In Amsterdam is Marhaba de partner van Kosmopolis. Marhaba creëert een Kosmopolis-programma en ontvangt alleen een rijksbijdrage voor het programma dat binnen het beleidskader Kosmopolis valt en in communicatie-uitingen wordt gepresenteerd als Kosmopolis Marhaba.

12. Financiën

Van 5 naar 8 miljoen

De ministeries van Buitenlandse Zaken en Onderwijs Cultuur en Wetenschap hebben de intentie uitgesproken de rijksbijdrage te verhogen van 5 naar 8 miljoen. Hiertoe kan worden besloten bij goed presteren. Dat houdt in dat aantoonbaar relevante activiteiten worden gerealiseerd en dat voor realisatie van de doelstellingen noodzaak bestaat tot verhoging van inkomsten.

Intussen zijn de verwachtingen hoog en de ambities van alle betrokkenen evenzeer. Realiteitszin noodzaakt Kosmopolis te stellen dat er grenzen zijn aan de impact die een culturele organisatie kan hebben op maatschappelijke verhoudingen in Nederland. Kosmopolis draagt bij naar vermogen. Het op dit moment toegekende budget van 5 miljoen euro voor de pilotfase biedt de mogelijkheid een goede start te maken. Voor de gewenste impact onderschrijft Kosmopolis echter de stelling uit het rapport Pröpffer dat zelfs een bijdrage van 8 miljoen voor deze fase gering is. Voor het beoogde maatschappelijke en artistieke effect van Kosmopolis is volume vereist. Dit vraagt om een hoger budget. Een hoger budget zal niet alleen Kosmopolis landelijk versterken; ook de programma's van de steden groeien bij hogere rijksbijdragen in volume, kwaliteit en effect. Kosmopolis ziet zich uitgedaagd te tonen dat het kwalitatief goede, innovatieve en maatschappelijk relevante activiteiten biedt die een verhoging van de rijksbijdrage waard zijn.

Naast een hogere rijksbijdrage wordt ook gezocht naar derde geldstromen, in de vorm van fondsbijdragen, subsidies van andere overheden en sponsors. Hiertoe stelt Kosmopolis een sponsorstrategie op. Ook onderzoekt Kosmopolis mogelijkheden voor het verkrijgen en verhogen van eigen inkomsten.

Daarnaast zoekt Kosmopolis ook voor het vervolg na de pilotfase naar partnerschap en financiële medewerking vanuit bedrijfsleven, fondsen en andere partijen.

Effect van ruimer budget

Het ontbreekt Kosmopolis niet aan ideeën. Integendeel. Tal van belangwekkende projecten liggen nu al op de plank, bij gebrek aan budget. In bijlage 1 wordt weergegeven wat het effect is van budgetverhoging. In deze bijlage wordt ook een overzicht geboden van activiteiten die Kosmopolis bij budgetverhoging extra zal uitvoeren.

Sleutelwoorden voor het effect van van verhoging van de rijksbijdrage van 5 naar 8 miljoen in de pilotfase zijn:

- meer samenhang
- meer activiteiten
- meer impact
- meer kwaliteit en focus
- meer inkomsten
- volwaardiger matching van stedelijke investeringen.

Hoe een budgetverhoging tot fundamentele verbetering op al deze fronten leidt, wordt toegelicht in de bijlage.

Structureel budget

Minstens zo belangrijk als verhoging van de rijksbijdrage in de pilotfase, is continuering van de rijksbijdrage in de periode 2009-2012. Kosmopolis is immers niet uit op een kortstondig feestje; het investeert structureel in mensen, organisaties, maatschappelijke relaties en inhoudelijke winst.

Het tot stand brengen van en inhoud geven aan de culturele dialoog vraagt om inspanning, vertrouwen en tijd. Primaire voorwaarde voor continuering van rijksbijdragen is dat Kosmopolis beweijst zich te ontwikkelen als sterke organisatie die haar doelstellingen bereikt en een substantiële maatschappelijke waarde vormt. In de evaluatie die het rijk zal uitvoeren wordt dit getoetst. Kosmopolis zal vanaf de startfase in gesprek blijven met het rijk over het vervolg na de pilotfase.

Ook bij het structureel maken van inkomsten kijkt Kosmopolis niet alleen naar het rijk. Ten eerste is ook in de steden draagvlak nodig voor continuering van de gemeentelijke bijdragen. Daarnaast zoekt Kosmopolis ook voor het vervolg na de pilotfase naar partnerschap en financiële medewerking vanuit bedrijfsleven, fondsen en andere partijen.

Slim in uitgaven

Kosmopolis is niet alleen inventief in de werving van inkomsten, maar ook in het doen van uitgaven. Dit houdt ten eerste in dat Kosmopolis zo veel mogelijk werkt op basis van matching. Immers, Kosmopolis wil medestanders aan zich binden. Van partners die de missie van Kosmopolis delen, wordt ook verwacht dat zij bereid zijn mee te investeren in de activiteiten van Kosmopolis. Ten tweede betekent dit dat Kosmopolis waar mogelijk kosteloos medewerking zoekt. Dit gebeurt bijvoorbeeld door de Universiteit van Amsterdam, die de webtoepassing Issuebarometer realiseert voor Kosmopolis. De UvA hecht waarde aan het podium dat Kosmopolis biedt en aan de mogelijkheid bij te dragen aan een maatschappelijke opgave. Voor Kosmopolis levert dit een belangwekkende internetapplicatie op, zonder dat dit geld kost. Verder zal Kosmopolis activiteiten realiseren die weinig kosten, maar veel effect hebben, zoals een marktplaats (virtueel en fysiek) voor culturele diversiteit in de kunsten.

Kosmopolis wil met deze werkwijze met haar beperkte budget een vliegwieleffect creëren. Kosmopolis kan als spin in het web andere partijen enthousiasmeren mee te werken en financieel bij te dragen aan de missie van Kosmopolis. Alleen zo kan Kosmopolis haar missie bereiken.

Financiën 2007

In 2007 wordt voorlopig uitgegaan van een rijksbijdrage van 5 miljoen voor de pilotfase 2006-2008. Op basis daarvan wordt uitgegaan van de volgende budgettaire verdeling in 2007 (conform vastgestelde werkplan Han Bakker, 15 oktober 2006):

Vijf miljoen voor 2006, 2007 en 2008 (2,5 jaar) = twee miljoen voor 2007

Verdeling bij 2 miljoen euro	2007
Steden	850.000
Bovenstedelijk	382.666
Internationaal	382.666
Organisatiekosten	384.668

Verdeling van 850.000 euro over de G4:

Beschikbaar 2007			850.000
	Inwoners	Percentage van totaal aantal G4	
Utrecht	280000	13,39712919	125.000
Den Haag	470000	22,48803828	200.000
Rotterdam	600000	28,70813397	225.000
Amsterdam	740000	35,40669856	300.000
Totaal	2090000	100	850.000

Een begroting van de activiteiten van Kosmopolis is als bijlage 2 bijgesloten.

13. Slotwoord

Kosmopolis is geboren en heeft een ongewone opdracht te vervullen. Het platform benut de kracht van kunst en cultuur om de dialoog te voeden. Wij zoeken non-stop naar kunstenaars en kunstwerken die onze wereldbeelden op hun grondvesten doen schudden. Kunstenaars die hun mening verwoorden in het publieke debat of met hun werk reflecteren op belangwekkende maatschappelijke thema's zijn onze opinieleiders.

Wij nodigen een ieder uit om de culturele dialoog te voeden, ook de dialoog tussen Kosmopolis en u. Elke organisatie en elk individu dat zich met ons platform verwant voelt is welkom, want Kosmopolis wil graag samenwerken. Wij doen ons best om zo open en transparant mogelijk te zijn, dus als u vragen heeft, laat het ons dan weten.

Bijlage 1

Effect van ruimer budget

Verhoging van de rijksbijdrage van 5 naar 8 miljoen in de pilotfase levert het volgende op:

- **Meer samenhang:** het huidige budget laat weinig vrije ruimte toe in de programma's van Kosmopolis landelijk en stedelijk. Dit beperkt de mogelijkheid gezamenlijk in te spelen op actualiteit en op inspirerende en trefzekere voorstellen die ontstaan uit deze samenwerking. Met een hoger budget (en daarmee meer vrije ruimte) kunnen deze kracht en ideeënrijkdom beter benut worden.
- **Meer activiteiten:** bij verhoging van de rijksbijdrage naar 8 miljoen doet Kosmopolis vanzelfsprekend méér. In de programmabeschrijving noemt Kosmopolis een selectie van activiteiten die zij beoogt, maar alleen uit kan voeren bij extra budget.
- **Meer impact:** daarnaast is Kosmopolis bij ruimer budget in staat de impact van geplande activiteiten te versterken, bijvoorbeeld door een educatief programma aan de activiteit te verbinden en door te zorgen voor meer media exposure.
- **Meer kwaliteit en focus:** Kosmopolis zal extra menskracht in zetten voor aansturing en monitoring van lopende activiteiten.
- **Meer inkomsten:** Kosmopolis zal een sponsorspecialist inhuren om sterke structurele sponsors aan te trekken. Verder is Kosmopolis een meer serieuze gesprekspartner voor cofinanciers: matching geschiedt vaak op 50-50 basis en een hogere eigen bijdrage leidt daardoor tot hogere externe financiering.
- **Volwaardiger matching van stedelijke investeringen:** De G4 nemen de opgave ten behoeve van de culturele dialoog serieus. De huidige rijksbijdragen zijn in relatie tot de stedelijke investeringen ondermaats.

Activiteiten op de plank

Een selectie van de activiteiten die bij gebrek aan budget voorlopig op de plank blijven liggen:

Nationaal

- **Gamesplatform.** In samenwerking met Guerilla Games, de Universiteit Utrecht en Kosmopolis Utrecht werkt Kosmopolis aan een gamesplatform, met een groot aanbod games waarin culturele, geografische en politieke identiteiten kunnen worden aangenomen.
- **In samenwerking met bestaande organisatoren van debatwedstrijden voor scholieren,** wordt een landelijke scholierenwedstrijd ontwikkeld onder de werktitel Linguïstisch Schakelen. Daarmee wil Kosmopolis de waarde belichten van het spreken van meerdere talen, en het makkelijk kunnen schakelen tussen talen, of dat nu straattaal en ABN is, of Sranantongo en Haags dialect.

* (Voor)oordeel. Mediakunstenaar Martijn Engelbregt werkt aan een formulier dat aan een groot aantal inwoners van de grote steden zal worden toegezonden. Met het formulier, dat anonimiteit garandeert, wil Kosmopolis burgers verleiden inzicht te geven in de bestaande vooroordelen ten aanzien van verschillende groepen minderheden in Nederland. Confrontatie en acceptatie zijn de sleutelwoorden van deze louterende exercitie die door middel van media-aandacht tot een nationaal debat over de zin en onzin van vooroordelen moet leiden.

* Het succesvolle format 'Preken voor Andermans Parochie' dat zijn vuurdoop beleefde tijdens Rotterdam Culturele Hoofdstad 2001 en sindsdien door een aantal factoren nauwelijks meer is gebruikt, wordt door Kosmopolis nieuw leven ingeblazen. De G4 willen stuk voor stuk gebruikmaken van het format en ook buiten de G4 is interesse geuit.

* Kosmopoliet TV. Maandelijks interview met een bekende kosmopoliet. De serie video-interviews is via kosmopolis.tv te volgen. Ook een geschreven versie van het interview wordt via de pers verspreid. Mogelijk in samenwerking met de Publieke Omroep.

* Interculturele Baedeker voor de hedendaagse mens. Klaziena uit Zalk, Lala Hamousha uit Rotterdam en Virginia Vijzelman uit Amsterdam-Zuidoost. Tv-programma waarin drie door de wol geverfde vrouwen uit verschillende culturen hun kennis en kunde inzake geneeskrachtige kruiden en heilzame smeersels delen met elkaar en met het publiek. De interesse voor een dergelijk format wordt onder de omroepen gepeild.

* In samenwerking met Maria Hljalova van Bak in Utrecht, curator van de Nederlandse bijdrage aan de Biënnale in Venetië in 2007, wordt een laagdrempelig programma ontwikkeld waarin pakkend de heetste hangijzers rond migratie worden onderzocht: angst, geweld en veiligheid. Multidisciplinair programma van beeldende kunst, debat en film op verschillende locaties in de G4.

* Arabische schrijvers en kunstenaars die de bestaande beeldvorming over het Midden-Oosten doorbreken zijn in Nederland nauwelijks bekend. Kosmopolis werkt daarom aan een publicatie (op krantenformaat) waarin diverse intellectuelen en kunstenaars uit de Arabische wereld aan bod komen in interviews, recensies en achtergrondverhalen. Deze publicatie wordt door een groot aantal Nederlandse kranten en tijdschriften verspreid. Omgekeerd werkt Kosmopolis samen met de Cambridge Arab Media Group aan een 'book review' op broadsheet waarin boeken van schrijvers worden gerecenseerd, die niet voldoen aan het stereotype beeld dat het oosten van het westen heeft. Deze broadsheet zal worden ingestoken in een tiental Arabische (kwaliteits)kranten.

* Traveling Migrant Doc. Reizend documentaireprogramma over migratie met flankerende debatserie. In samenwerking met het IDFA.

* Skills in danger. Vele ambachten die in Nederland al verdwenen zijn, zijn in herkomstlanden nog levend, maar wel slinkend. Houtsnijwerk in Suriname, tapijt knopen in Marokko, et cetera. Kosmopolis verbindt hedendaagse kunstenaars uit binnen- en buitenland aan ambachtsslieden in herkomstlanden, gericht op creatie van nieuwe artistieke en culturele producten en op revitalisering en overdracht van ambachtelijke vaardigheden. Locatie: Nederland.